

WWW.UNIL

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а в р

БРОЙ 18.

У Новоме Саду, 14. Мая 1861.

ГОД. IV

Света Петдесетница.

(Бдна лекция за одрастлиу децу).

(Свршетакъ.)

Четрдесетый данъ после воскресенія Христоваго, кои свагда у четвртакъ пада, празнуе св. црква наша съ najveћомъ свечаношћу Вознесеніе Христова, а празникъ тай зове се кодъ насъ „Спасовъ данъ.“ Свети отци оставили су намъ прекрасне стихире и високога смисла пуне пѣме духовне, у којима чини се као да анђели съ людма славе и хвале сына Божиегъ, кои се изъ najveће милости къ човечиємъ роду сишао на земљу, постао човекомъ, страдао, умрѣо, воскресао изъ мртвыхъ и са славомъ узнесао се на небо гдѣ седи съ десна до Бога отца.

Апостолъ е на овај празникъ онај истый, што се и првый данъ Ускрса чита, али се къ томе придодае јоштъ и описаніе како е Исусъ ученике свое извео до Витаніе и благословивши ихъ на гори Масличной, која е съ источне стране одъ Јерусалима, вознесао се на небо; како два анђела рекоше апостолима: „Овај Исусъ, кои се садъ вознео одъ васъ на небо, доћи ће опетъ, као што га видисте гдѣ иде на небо.“ И у св. евангелию приповеда евангелистъ Лука како се Исусъ на самый данъ Воскресенія свога јави ученицима говорећи имъ: „*Миръ вамъ*;“ како имъ е показао ноге и руке и ребра своя, съ њима ео, и отворио имъ умъ те моглоше разумети свето писмо, у коме написано стои да е требало Христу тако постра-

дати, и ући у славу своју; затимъ како ихъ е упутио да проповедаю и обећао имъ Духа светога; напоследку како се предъ њима вознео на небо.

Све што ово св. еванђелие и апостолъ у себи садрже и што се у стихирама на вечерню и јутреню овога дана обширно пов, налази се укратко описано у две главне пјеме овога дана, одъ коихъ тропарь, овако гласи:

„Кознелса еси во славу Хрїсте Боже нашз, радостъ сотеорикый Оученикомз, швѣтованїемз сватаго Духа, изкѣщанымз имз кышымз благословенїемз, шкото ты еси сынз Божїй избавитель мїра.“

А кондакъ, у коме се каже, како в Іисусъ, — свршивши сво свое старанїе што в за насъ люде имао, да бы насъ на правый путъ извео, — вознео се на небо, али насъ инакъ неоставля, него в увѣкъ съ нама, овако гласи:

„Еже ш насз исполникз смотренїе и иже на земли соединикз кз нечеснымз, кознелса еси во славу Хрїсте Боже нашз, никакшже Шлзчелса, но преыкал неШтзпный, и копїа любашымз та: азз есмь съ вами, и никтоже на кы.“

Између Ускреса и Духова држали су се у стара времена, а имали бы се по уредби св. цркве и садъ држати сабори и синоди црквени. У недељу после Спасова два држи се споменъ првога васелѣнскога сабора, кои е држанъ у граду Никеи, у малој Азиі, у области Витинїи за владе цара Константина год. 325., и на коме е 318 светыхъ отаца изъ свию краєва хрїстијанскога свѣта скупљено было. На сабору томъ саставише св. отци символъ вере до осмога члана, изключише изъ цркве богохулнога расколника Арію, одредише за свагда време, у кое ће се Ускресъ празновати, и у редъ доведоше најважнїя дѣла свете цркве. Св. Николай, св. Спиридонъ, св. Атанасїй и многи други

учительи цркве кое мы сваке године посебице споминѣмо, утврдили су на Никейскомъ сабору науку православне цркве. Недеља ова посвећена е спомену свіоныхъ св. отаца, кои на првомъ Васелѣнскомъ сабору присуствоваше, и кое св. црква уподобљава свѣтилама кое Богъ на земљи постави да насъ чрезъ нѣхъ къ истинной вери научи и настави.

У Петакъ после ове неделѣ завршуе се прославлянь Христоваго възнесенія, а у Суботу чини се споменъ свима мртвима. Као што се по уставу св. цркве одъ Ускрса на до Спасова дна умѣсто „Видѣхомъ свѣтъ истинный,“ пое „Христосъ воскрес;“ тако се по стародревномъ непрописаномъ преданію у многимъ црквама одъ Спасова дана до уочи предуховеске суботе пое у то исто време: „Вознеслся еси,“ а на ову задушну суботу пое се молитва Богу за упокой мртвихъ: „Глубиною мѣдрости человекolkолюбнш кмл строи, и полезное всѣмъ подоваи единое Содѣтелю, оупокой Господи дѣши рабѣ твоимъ: на тѣ бо оупоканіе возложиша Творца и зиждителя и Бога нашего.“ И тако се света пѣсма „Видѣхомъ свѣтъ истинный“ започне пояти на духовскій празникъ коме и припада, и пое се све до Ускрса.

Тако приспе и петдесетый данъ после Ускрса. Јудеи су овај данъ праздновали као споменъ кадъ е Богъ законъ десетословія Мойсею дао на гори Синајској. У тај истый данъ сишао се Духъ свѣтый на апостоле и ученике Христове кои су после възнесенія Христова сви скупа пребывали у молитви у ономъ истомъ дому гдѣ е Исусъ на великій четвртакъ тайну вечеру држао. Збогъ тога се празникъ тај и zove Сoшеcтвiе cвeтoгo Духa, или Духови. А будући да се у истый данъ слави у пѣсмама духовнима и св. Троица, то народъ нашъ назива овај празникъ другіе „Троица.“ Празникъ овај е данъ између четири

найдявнїя наша праздника, и празднуе се у христїанской цркви одъ првыхъ векова свагда съ найвеѣомъ свечаношѣу.

У очи праздника држи се бдѣнїе, а на самъ праздникъ после службе божїе одма се започне вечернѣ на коме се повѣсть о силазку св. Духа у виду ватреныхъ взыка, коя се на служби у апостолу читала понавля у одной одъ найкраснїихъ стихира, коя овако гласи:

„Преславная днесъ видѣша вси языцы ко градѣ Давїдовѣ, егда Духъ свѣтлый ко огненнымъ языцѣмъ, якоже богоглаголивый Лука повѣстуетъ, глаголетъ бо: собраннымъ оученикомъ Христовымъ, востъшымъ, якоже носимъ диханїю бжнѣ, и исполни домъ, идѣже вѣхъ сѣдѣще, и вси начаша глаголати странными глаголы, странными оученїи, странными повѣлѣнїи свѣтлыа Троицы.

Пошто се іошть друге две стихире, одна у славу свете Троице а друга у славу светога Духа одною, долази на входу молитва светоме Духу, съкоюмъ се свако богослуженїе у нашей цркви започинѣ, и коя се садъ свечано пов. Та е молитва: „Царю небесный Оутѣшителю Дѣше истинный, иже вездѣ сый, и вса исполниай, сокровище блажихъ и жизни подателю, прїиди и вселиса въ ны, и шчисти ны ѿ всякїа скверни, и спаси Блаже дѣши наша.“

Пошто служеѣи свештеницы на средѣ цркве одною: „Свѣте тихый свѣтлыа славы,“ и пошто народъ одное великїй прокименъ: „Кто Богъ велии яко Богъ нашъ, ты еси Богъ творай чюдеса, позове насъ диаконъ да се съ преклонѣннымъ колѣнїима Господу помолїмо, и мы одговараюѣи у трицуть „Господи помилуй“ клекяемо на землю и съ преклонѣномъ главомъ и са скрштеннымъ рукама слушамо молитве, коє свештеникъ клечеѣи на царскимъ дверима, окренувши се народу велегласно и полагаю чита. Молитве ове одъ найславнїихъ пастира цркве православне сачинѣне

су и управљене Богу у святой Троици славимомъ за живе и за све мртве наше. Тако се у трипутъ клечећи Богу молимо, а између молитава стојећи ектениѣ слушамо. После последнѣ молитве пое савъ народъ у славу триличнога Божества химну св. Григорія Богослова патриарха Константинопольскога, коя се овако починѣ: „Придите людїе трїипостасномъ Божествѣ поклонимса,“ а цела свечаность заврши се съ тропаромъ у славу Христа Бога, кои е рибаре мудрацима учинио, и чрезъ нѣхъ цео светъ къ себи обратио. Тропаръ тай овако гласи: „Благословенъ еси Хрїсте Боже нашъ, иже премъдры ловцы шклей, низпославъ имъ Дѣха святаго, и тѣмы оудоклей вселеннѣю, челоуѣколюбче слава тебѣ.“ —

Црква е и порта на овай празникъ посута зеленомъ травомъ, и окићена гранамъ и цвећемъ, а и куће побожныхъ хрїстіана украшене су гранѣмъ и цвећемъ, и съ тымъ овай празникъ іоштъ свечанїи быва. Чини се пакъ то у споменъ Израилтянскога путовања по пустиньї, кое су они сваке године месеца Септембера празновали бавећи се 7 дана подъ сѣницама одъ граня начивнїма; али мы хрїстіани са овимъ обичаемъ нашимъ не споминѣмо само прошлостъ, него празнујѣи о Духови установленѣ како старога тако и новога завѣта китимо цркве и домове наше цвећемъ и гранѣмъ, желећи съ тымъ показати, да смо путници овде на земљи, кои подъ окрилѣмъ закона Божїега путуемо у другїй больїй, савршенїи и вѣчный животъ.

У вече на Духове чита се мало повечерїе и на нѣму пое се духовски канонъ, а после и кондакъ овога празника, у комъ се описуе како су се люди по езицима разделили кадъ су зидали кулу вавилонску, а када в Богъ послао апостолима огнѣне езике, тада е призвао све народе у саединѣнѣ вере и любви, уста-

новивши свету православно црвју, којој е глава самъ Исусъ Христосъ.

Другій данъ Духова носи се литія на гроблѣ, и чини се споменъ мртвима, а у Јерусалиму првѣй данъ Духова после службе носи се литія на гору Сиону гдѣ е садъ православно гроблѣ, и ту се свечано вечернѣ духовско съ колѣнопреклоннымъ молитвама свршуе.

Одъ тога дана на све до суботе пое се духовске пѣсме, а недела после Духова посвећена е спомену свію Светыхъ, и на тай данъ завршуе се време свете Петдесетнице.

В.

Еданъ данъ изъ живота доброгъ учителя.

(Свршетакъ.)

Половина дневнога посла ураћена е, и часъ одмора за учителя настао е. Онъ уђе у свой вртъ, и гле, што юче јошъ пуполакъ бјаше, то се данасъ на благоме зраку сунчаномъ развило и разцветало. „О Боже,“ помисли онъ у себи, „хоће ли и мои савети на срдце и душу невине дечице тако дѣйствовати, као што дѣйствуе сунчана светлостъ на ово цвеће?“ У овакимъ мислима узме мотику и съ њоме по врту радити почне; еръ се и ту као и у школи сваки данъ по нешто радити мора, ако нећемо да намъ вртъ задивља, и да га коровъ и травуљина обузме.

У подне скупи се учительва породица да обедуе. Молитву очита самъ домаћинъ велегласно. Сви поседају за столъ и насладе се земаљскихъ блага Божијихъ, па онда благодаре Богу на примањномъ дару нѣговомъ. После обеда учитель преслиша своју децу, и съ читанѣмъ „Школскога Листа“ и „Упутсва за србске учитель“ проведе еданъ сатъ.

У три четврти на два онъ е већ опетъ у школи. Нека су деца већ у школу дошла и справљаю се за писањ; друга тада у школу долазаху. Учитель седне за свой столъ, прибележи себи изъ Шк. Листа изреченія за казовно писањ, размишљаваюћи о томъ како бы ово полъ дана на ползу своихъ ученика најболъ употребити могао. На то ступи у школу едно дете и сва се остала деца изговомъ долазку врло обрадују. То е Миланъ, кои е јошъ одъ пролећа више недела болестанъ лежао. Данасъ после подне сунце е лепо огрануло, а нѣму е већ са свимъ лакше, па му е лекаръ дозволио да може у школу доћи. Онъ се управо къ учителю упути и пољуби га у руку. Учитель Милана съ радошћу пољуби у чело, пзјави му своју радостъ што е оздравио, и опомене га на милостъ Божию, која му е здрављ повратила, саветуюћи га да буде на томе Богу благодаранъ па да се увекъ добро влада и свое старіѣ слуша.

Миланъ е наређенъ да се садъ при почетку обучавања на гласъ Богу моли. И онъ се мољаше свимъ ердцемъ и изъ дубљине душе свое. Сва деца после молитве поседаю, и учитель изговори едно изреченіе евангелско кое ће сви ученици писати. Псалтирци и часловци већ га одъ ланьске године знаю, али га мораю опетъ два и трипутъ изговорити да букварци чую и науче, најпосле и букварци изговоре то изреченіе. Еданъ одъ средній буквараца изиђе на табу, а сва остала деца испишу негледаюћи на табу то свето изреченіе. Псалтирци су најбрже свой посао урадили, и часловци су одма затимъ са свимъ посломъ готови били. Учитель имъ нато зада едно изреченіе изъ пословица Соломоновихъ, кое они на паметь науче и одма напишу. Пошто псалтирци и то сврше, зада имъ се една народна пословица, коју ће имати србски али съ латиницомъ изписати. Међутимъ

су букварци свой единый, а часловци обадва посла већ свршили, и садъ сва деца на позивъ учительвъ гледи на табу и траже погрешке у тамо написаномъ изреченію. Кадъ се ово поправи, учитель упути све часловце и букварце да свакій свой прописъ исправи по ономе како е на табли поправљено; затимъ даде еданъ другомъ прописъ те тако свакій свога друга погрешке јоштъ болъ опазити и опомене га, те ихъ поправи. — Дотле су и псалтирци свой трећій задатакъ изписали и садъ учитель поведе съ њима морално-религиозный разговоръ сврху написаногъ и наученогъ едногъ, другогъ и трећегъ изреченія, доводећи та изреченія у сношеніе са божіимъ заповестима, са дѣлима милости, съ гресима, са другимъ одире наученымъ изреченіяма, и са приповедкама, кое су дотле ученицима већ познате а судараю се са ова данашња три изреченія, која е учитель нашъ, — мимогредъ буди речено, — тако изабрао, да сва три одну науку у себи садрже.

Писанъ и разговоръ се око три четврти на три сата заврши, и садъ учитель съ ученицима своима изради одну игру сравњиваня употребивши на то војке деца познате и распитујући у чему су налики и разлики. По свршетку ове игре предузме се са ученицима среднѣга оделеня бр. 59. изъ прве читанке подъ насловомъ „Кралѣвъ гробъ.“ Учитель најпре испита садржай юче прочитаногъ предмета изъ прве читанке, затимъ проповеди имъ угореназначеномъ предмету за читанъ изложеный догађай, те тако припреми децу за разумевањ онога што ће се читати. Поштѣ деца прочитаю овај краткій предметъ придружи учитель науку о томе како смо дужни свѣтломе цару нашемъ свагда и у свакомъ случаю верни быти, и указујући рукомъ на слику премилостивогъ цара нашегъ Франца Јосифа I. опише имъ съ ватренимъ речма доброту, лю-

бавъ, мудрость и отеческо старанѣ пресветлога цара о благу своихъ поданика. За ово цело време назвали су и псалтирци, а букварци су дотле целу татлу са данасъ наученимъ изреченимъ изписали.

Полъ четири избие, и садъ наступи оно време у ков се библична приповедка приповеда. Време е ово свима ученицима а особито букварцима наймилиѣ. Учитель приповеди повѣсть о обраћеню ап. Павла, и покаже то исто деци на икони. Милина е было гледати съ каквомъ пажљивошћу сви ученици слушаху приповеданѣ учителѣво, и текъ што онъ приповедку сврши, сви псалтирци и половина часловаца руку дигоше у знакъ да бы кадри были и они то исто приповедити. Учитель прозове найпре едногъ псалтирца, па онда едногъ одъ наибольшихъ часловаца, кои приповедку ту лепо и на подуно задовољство нѣгово приповеде. Желило е нѣи выше приповедати, већ се и по где-кои букварацъ промолио съ изясненіемъ да бы и онъ кадаръ быо штогодъ рећи, али ихъ учитель нехтеде выше данасъ испитивати, него све опомене да кодъ куће своима родителѣма ову свету приповедку приповеде, а и онъ ће ихъ сутра и прекосутра изъ те исте приповедке испитивати; ерѣ и онако е една библична приповедка за целу неделю дана одређена.

Часоказъ опомене да е време школскій посао завршити. Учитель нашъ у неколико речій похвали оне ученике, кои се тай данъ најболѣ одликоваху у владаню и у прилѣжаню, и опомене све да се на путу и кодъ куће добро владаю, и да свое прописе лепо изпишу.

Съ благодареніемъ Богу школа се сврши, и учитель съ ученицима своима у цркву отиде. Ту е већ свештеникъ на нѣи чекао, и садъ се мало свакидашнѣ вечернѣ заочне. Два детета читала су изъ часловца и изъ другихъ црквенихъ кнѣига прописане молитве

и дѣме, а сви су побожно слушали и запамтили каквога е свеца данъ сутра. Съ чувствомъ топле побожности одчита учитель на краю вечерня молитву матери Божіой и Иисеуу Христу, а дѣца умилнымъ гласомъ складно одною: „*Уиованіе мое Ошецъ, прибѣжище мое сынъ, покровъ мой Духъ свяшый, Троицъ свяшая слава шебѣ.*“ Као годъ што е у школи найвећій у свему поредакъ владао, тако е исто и у цркви све у свомъ реду было. Свештеникъ се скромно Богу молио и съ пуномъ важношћу свое мало духовно стадо и ньовогъ учителя благосиляо; сва су деца смерно и съ пажљивошћу молитве слушала, а два старія ученика са своимъ учителѣмъ побожно су и полагаю на гласъ прописане молитве читали. Ние ту было хитеня, ни прескакавя, него е то была права служба Божія, коя служи на славу Божію и на душевно спасеніе свою оныхъ, кои се у цркви на богомольи налазе.

Учитель е своіой дужности данашњой задоста учинио. Са своіомъ децомъ изилази онъ у полѣ да надгледа свою малу ньивицу. Благословъ Божіи кои га е у школи пратио, прати га и овде. Жито е већъ влатало, кукурузъ лепо изникао, ливада е пуна траве и цвећа польскогъ; у разсаднику каламци се лепо попримали, а у воћњяку сва су дрва у пуноме цвету.— Изъ разсадника и воћњяка упути се учитель у свой пчелњякъ. Неколико кошница, у кое се пре неколико дана млади роеви ухватише, прегледа онъ, и посмотри како брзо напредую ове пчелице и съ каквимъ дивнимъ прилѣжаніемъ и вештиномъ ћелице себи граде. Дечица запыткиваху отца о пчелама и пчеларству и отаць имъ на свако пытанѣ сходне одговоре даваше. Враћаюћи се у село, учитель нашъ поздравляше учтиво свакога съ кимъ се годъ састао быо, свако, быо онъ младъ или старъ, сиромахъ или богатъ съ

нѣме се могао разговарати, и свакоме е разговоръ тай на користь служно, као што е примеръ нѣговога живота и владаня за свакога поучителанъ био.

Вече нађе учителя нашегъ опетъ у школи. Съ неколико одраслихъ сеоскихъ младића проводи онъ ту пол' часа учећи ихъ пояти. Данасъ су они башъ учили ирмосъ за духовски празникъ. И за овај посао, кои учитель драговољно и бесплатно одиравля заслужуе онъ нашу похвалу и подпуно одобраванъ.

После вечере проведе учитель еданъ сатъ у кругу свое миле породице обучавајући свою собствену дечицу договарајући се са сунругомъ својомъ о домаћи послови и упућујући ню, како има воспитавати децу свою. Затимъ прочита велегласно едну главу изъ библие и као чедолюбивый християнскій родитель и побожный домаћинъ поучи изъ прочитаного свое домаће упућујући ихъ у богоугодномъ животу, коега примеръ и образацъ сви су на нѣму и на нѣговомъ владаню видити могли.

Затимъ се деца Богу помоле и легну спавати, а отаць виховъ узме свой дневникъ и уише у нѣга све што е тай данъ радио, па онда се приправи за посао слѣдуюћега дана.

Десетый е већъ сатъ и време да се спава; еръ е дугий и великий быо трудъ и посао целога дана. Као што смо ютроеъ видели учителя предъ образомъ распетога Спасителя, тако и садъ у средъ ноће тишине благодари онъ Богу што му е дао силу и крепость те е могао свой дневный посао свршити; молига за опроштенъ ако е по незнаню или слабости у чему погрешно, и препоручуе себе и свое у милость Божию.

Тако прелази еданъ данъ за другимъ у земальскомъ животу валяногъ учителя. Нису сви дани увѣнчани еднакимъ усѣхомъ, наиђе по гдекадъ и тереть и туга и едъ, те му покой душевный за часъ узне-

мире. Али онъ негуби ухваня у милость Божию, него свагда постоянно ради на полю воспитанія и просвете съ пунымъ увереньмъ, да ће Богъ труде нѣгове благословити и на пользу и садашнѣгъ и будућегъ младогъ нараштая обратити. И кадъ едномъ последній часъ живота нѣговогъ кучее, тада ће му сва нѣгова добра дела съ благослевима јоштъ едавнутъ предъ очи изићи; авѣели Божији пренеће нѣгову душу у горный Єрусалимъ, и Спаситель света дочекаће га тамо съ овима речма: Благій рабе и вѣрный ш малѣ ми былъ еси надъ вѣрнѣз многими та поставлю. Книди кз радость Господа твоегш. В.

Почетахъ христіянства.

(Єдна лекція изъ исторіе.)

Да е Христось Спаситель подъ владомъ римскогъ цара Августа у Витлеему рођевъ, познато намъ е изъ библие. У той светой књязи описанъ е нѣговъ животъ, нѣгова дела, вауке и чудеса, нѣгово страданѣ и смръть, нѣгово воскресение и вознесение. У той истой књязи има написано много и о животу и делима апостола, и о животу и судбини први христіяна.

Апостоли, ученици Христови и први учителя христіянства били су први, кои су свету науку Христову по свету разпростирати почели, и кои су почели христіянске друживице и общине уводити.

Прва е христіянска община установљѣна у Єрусалиму, а после су заведене и по осталимъ странама, у све три онда познате части света. Свака община имала е свога старешину као начелника, коегъ е владикомъ звала. Прве и найглавнѣе владике бияше ерусалимски, антиохиски, александриски, цариградски и римски, и они се доцнѣе назваше патриарсима, а овај папомъ.

Бодко годъ ови први християни заданути светомъ наукомъ Христовомъ богоугодни и човеколюбиви люди бияше, кои и међу собомъ у najveћој любви живљаше и свима осталимъ людма не само любовь приповедаше, него и гдегодъ могаше, свима и своимъ неприятельма любовь и добра чиняше, опетъ имаше злотора и гонителя, кои ихъ изъ незнања, а јошъ више изъ зависти обтуљиваше оцрњиваше и проганяше. У Палестини, где се прве християнске обштине утврдише, ту и прва гонения християна почеше, где Стефанъ први после Христа мученикъ бияше. Исто тако страдаше християни и по осталимъ краевима и странама, али najveћи гонители християнства бияше римски цареви. Ови великоможни и горди господари, што онда готово целимъ светомъ владаше, и њиови намесници и великочиновници, живећи онда у свима гресима и пороцима, и у свакомъ непоштеноу и неваљалству, немогоше трпѣти, што християни на такавъ животъ явно викаше, кудаћи га и опорочавајући, и на исправляњъ свога живота по закону Божијемъ светъ позиваше, и о томъ свуда проповедаше. Они господари држаше јошъ и то, да ће са пропашћу идолопоклонства и њиова мирска власть пропасти, те зато ништо немогоше християне и њиову науку трпѣти, и то е узрокъ, што християне то већма гонити почеше, што ихъ съ дана на данъ све више биваше. Јошъ горди они цареви имаше обичай, себе за божества издавати, и заповедаше, да ихъ народъ као божества почитуе, те налагаше, да се њиове иконе и кинови по свима црквама наместе, и народъ се мораде предъ тима клањати, молити, клечати и кадѣти ихъ које християни никако чинити немогоше, ерѣ ови само едногъ Бога почитоваше. То необожаванъ царева изнесе неприятельи християнства као упорство и презиранъ царске власти, и извикаше невине християне за люде немирне и за бунтовнике тимъ више,

што в ихъ съ почетка само за неку чивутеку секту др-
жаше, а Римлянима бияше Чивути као немирни народъ
давно познати.

Између римски царева бияше Неронъ први гони-
тель християнства. Овомъ нечовеку прокте се едаредъ
свой градъ Римъ запалити, да се увеселява съ ва-
тромъ, и учини то, али после грдногъ пожара покая-
се, и обеди на християне, да су они то учинили, те
ихъ даде све штогодъ ихъ у Риму бияше, на найсви-
репии начинъ поморити. Онъ нареди, да ихъ све по-
вежу и у цакове сашию, пакъ съ поля катраномъ по-
ску, и онда као колъ у землю укопю и запале, где
пао буктинъ изгореше. Сваки се мора згрозити, кадъ
помисли, да моглоше люди съ людма тако нечовечно
поступати.

Юшъ бездушние бияше гонѣни християни подъ ца-
ремъ Домицианом, Траяномъ и Маркомъ Аурелиемъ. Сва-
ку несређу, што онда на онај неваляли народъ и градъ
наилазаше, приписиваше християнству; ако река Тиберъ
изливалаше, ако землѣтресъ бияше, ако болестъ коя вла-
далаше, ако гладъ наилазаше, одма душмани християн-
ства викаше: томе су християни криви; и одма све
могуће муке на бедне и невине християне удараше.
Одма ихъ све на судъ позиваше, где се мораше или
християнства одрећи, ил' најстрашниомъ смрти умрети;
али ови, кои већма волеше у Богу умрети, него у о-
ној незнабожной вери и богопротивномъ животу на
овоѣмъ свету живити, волеше и муке сносити, пакъ и
изподъ мача и у ватри и мукама Бога своѣгъ и Спа-
сителя славляше, и на својој најстрашнитој смрти по-
яше псалме у славу нѣгову, кое све оне ондашнѣ язич-
нике до чуда задивлявалаше. Самртне молитве и после-
днѣ опомене ови побожни мученика, нѣиова нечувена
стрпелчивость и постоянство у мукама, и нѣиова тврда
надежда у свога Бога, съ којомъ они умираше, све то

побуѣваше околостоеѣи и нѣнове муке гледаюѣи народъ толико, дѣ готово увеѣтъ, одма иза свакогъ тако свршеногъ мученя, илядама нѣихъ у веру Христову прелазаше.

ГГ. Приложници на „Фондъ Школскогъ Листа.“

„правымиъ подоваеѣтъ похвала.“ Пе. 32-1.

Г. Баронъ Іоаннъ Николиѣъ Руднянски 100 фор. а. вр.

Изъ Бегеча.

ГГ. — Александаръ Адамовиѣъ трговаѣъ 2 фор. Н. Н. 2 фор. Іоаннъ Васиѣъ кнезъ 1 фор. Тимот. Боронски економъ 1 фор. Петаръ Васиѣъ касиръ 50 нов. Мия Кретиѣъ пр. тугторъ 40 нов. Юланъ Іоановиѣъ екон. 1 фор. Тая. Живановъ екон. 30 нов. Прока Косиѣъ 20 нов. Зарія Нинковъ 20 нов. Сава Драгойловъ 20 нов. Прока Парлиѣъ 20 нов. Софр. Васиѣъ 20 нов. Тая. Весиѣъ 20 нов.

Изъ Модоша.

ГГ. — Дим. Марковиѣъ 5 фор. Тоша Милутиновиѣъ ср. акт. 1 фор. Боголюбъ Фарановиѣъ ср. канц. 2 фор. Любомиръ Гаѣански докторъ права 2 фор. Александаръ Влаиниѣъ пар. 1 ф. Александаръ Вуковиѣъ пар. 1 ф. 50 н. Дим. Петровиѣъ адм. 1 ф. Іованъ Фарановиѣъ учит. 1 ф. Мѣхائль Павловиѣъ уч. 1 ф. Борѣе Амиѣиѣъ санун. 1 ф. Александаръ Николаевиѣъ бербер. 2 ф. Стефанъ Станковъ економъ 1 ф. Андр. Гигиѣъ певаѣъ 1 фор. Борѣе Гаѣански економъ 1 фор. Марко Стойшиѣъ екон. 1 фор. Іованъ Фолянски екон. 1 фор. Вас. Фолянскій 1 ф. Лазаръ Теодосиѣъ екон. 1 ф. Іов. Красниѣъ екон. 1 ф. Іов. Бабиѣъ екон. 1 ф. Данило Нинковъ изъ Чавоша 1 ф. Бремъ Цаковачки 40 н. Жива Докиѣъ 30 н. Крета Радвановъ 20 новч. Аркадиѣ Мияевъ 20 новч. Тима Петровъ 20 нов. Ласа Марковъ 40 нов. Миша Лазиѣъ 10 нов. Марко Белобркинъ 10 нов. Лаза Васиѣъ 10 нов. Пера Вуйѣиѣъ 20 н. Жива Радивоевъ 10 нов. Трифунъ Шуриячевъ 10 нов. Жива Мали 6 нов. Матия Петровъ 20 нов. Стеванъ Петровъ 40 н. Аѣа Васиѣъ 1 фор. Панта Гигиѣъ певаѣъ 1 фор. Пера Ба-

бняъ 10 нов. Филипъ Амиѣићъ 10 нов. Васа Гаѣански 30 н.
 Лука Шућлајски 10 н. Алекса Бркинъ бербер. 2 фор. Макса
 Грчки 20 нов. Давидъ Панѣићъ 10 нов. Иля Амиѣићъ ту-
 торъ 1 фор. 30 нов. Дим. Лазићъ обућаръ 30 нов. Лазаръ
 Савићъ крољачъ 1 фор. Манойло Васићъ 1 фор. Жива Арту-
 ковъ 10 нов. Жива Воиновићъ 20 нов. Макса Бабићъ опан-
 чаръ 30 нов. Пая Ђосићъ 50 нов. Ђока Петровъ 10 нов. Та-
 дя Гигићъ 1 фор. Никола Свиленгаѣинъ 10 нов. Лаза Чар-
 нићъ 1 фор. Ђорѣ Манойловићъ поштар 1 ф. Дим. Павло-
 вићъ ћурѣя 10 нов. Лука Мияевъ провизоръ у Шурану 1 ф,
 Сима Костадиновъ црквенякъ 10 нов. Панта Стойшићъ 10
 нов. Мата Гигићъ певаць 50 нов. Макса Диминъ 10 нов. Кр-
 ста Чарнићъ 20 нов. Лука Јосићъ 10 нов. Манойло Цаквач-
 ки 10 нов. Гига Жебелянски 10 нов. Миланко Бедричићъ 20
 нов. Гига Шуранчевъ 10 нов. Тея Гигићъ 20 нов. Нића Зе-
 ленковъ 40 нов. Корнелие Вуковъ 40 нов. Рада Трлаинъ 10
 нов. Кузманъ Бели 10 нов. Пая Вуѣинъ 20 нов. Јованъ По-
 повићъ парохъ Шурански 1 фор. Модошка обштина варошка
 2 фор. Сава Поморишки тоторъ 30 нов. Бога Гаѣански ту-
 торъ 20 нов. —

Изъ Деронъ.

ГГ. — Гедeonъ Ђураћъ игуманъ ман. Боѣана 2 фор.
 Несторъ Перишићъ нам. у Боѣани 2 фор. Светозаръ Тураць
 пар. 2 фор. Стефанъ Божићъ трг. 1 фор. Лазаръ Стаићъ трг.
 1 фор. Максимъ Јаићъ учитель 1 фор. —

Изъ Кузмина.

ГГ. — Любомиръ Рунянинъ парохъ 1 фор. Пав. Миш-
 чевићъ пар. 1 фор. Иля Пинтелићъ учитель 2 фор. Милошъ
 Врховаць трг. 1 фор. Игњатъ Филиповићъ трг. 1 фор. М.
 Илићъ црквени отаць 50 нов. Любомиръ Бошковићъ страж-
 мештаръ 20 нов. Марина Филиповића ученица 3 кл. 40 нов.
 Софя Коичка ученица 3 кл. 20 нов. Миланъ Радойчићъ уч.
 3 кл. 10 нов. Јакoвъ Симеуновићъ ученикъ 1 кл. 10 нов.